

ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

I. Επί του ερωτήματος.

Μου ζητήθηκε να γνωμοδοτήσω επί της επιρροής, που ασκεί η υπ' αριθμόν 44375/Γ1/24-3-2014 εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας αναφορικά με την διαδικασία της αξιολόγησης στις ενέργειες των συλλόγων διδασκόντων και στην συμμετοχή των εκπαιδευτικών στις ομάδες έργου

II. Επί της εφαρμοστέας νομοθεσίας.

Όπως και σε προηγούμενη γνωμοδότηση μου σας έχω εκθέσει, το νομοθετικό πλαίσιο, που διέπει την αυτοαξιολόγηση είναι το εξής:

Την έννοια της συναντάμε αρχικά στον ν.1566/1985, σύμφωνα με το άρθρο 11 του οποίου προβλέπεται η συμμετοχή του Διευθυντή του σχολείου στην αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα το άρθρο 11 «Όργανα, επιλογή, τοποθέτηση, υπηρεσιακή κατάσταση, καθήκοντα» του ως άνω Νόμου προβλέπει: «Όργανα διοίκησης κάθε σχολείου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής και ο σύλλογος των διδασκόντων. Δ' Καθήκοντα. 1. Ο διευθυντής του σχολείου είναι ιδίως υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου, το συντονισμό της σχολικής ζωής, την τήρηση των νόμων, των εγκυκλίων και των υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου των διδασκόντων, που εκδίδονται σύμφωνα με την υπουργική απόφαση για τις αρμοδιότητες του συλλόγου των διδασκόντων. **Μετέχει επίσης στην αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών του σχολείου του και συνεργάζεται με τους σχολικούς συμβούλους. ....ΣΤ` Σύλλογοι διδασκόντων. 1. Ο σύλλογος διδασκόντων κάθε σχολείου αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες στο σχολείο με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και έχει ως πρόεδρο το διευθυντή του σχολείου. Όταν στις συνεδριάσεις του συλλόγου εξετάζονται ειδικά θέματα μαθητών μετέχουν και δύο εκπρόσωποί τους που ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο των μαθητικών κοινοτήτων. 2. Ο σύλλογος των διδασκόντων συνεδριάζει, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του, τακτικά τουλάχιστο μία φορά πριν από την έναρξη των μαθημάτων και μία φορά στο τέλος κάθε τριμήνου και έκτακτα, όταν το κρίνει σκόπιμο ο πρόεδρος ή το ζητήσει εγγράφως για συγκεκριμένα θέματα τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών του. Οι συνεδριάσεις γίνονται μέσα στο ωράριο εργασίας και σε καμιά περίπτωση σε ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων. 3. Ο σύλλογος διδασκόντων αποτελεί συλλογικό όργανο για τη χάραξη κατευθύνσεων για την καλύτερη εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής και την καλύτερη λειτουργία του σχολείου. Έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του ωρολόγιου και αναλυτικού προγράμματος, την υγεία και προστασία των μαθητών, την καθαριότητα των σχολικών χώρων και την οργάνωση της σχολικής ζωής. Ιεραρχεί τις σχολικές ανάγκες και φροντίζει για την αντιμετώπιση τους. Αξιοποιεί τις δυνατότητες συνεργασίας ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό και τους κοινωνικούς φορείς του τόπου. Μπορεί να**

αποφασίζει το χωρισμό των μελών του σε τομείς γνώσεων, με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της διδασκαλίας και της εφαρμογής των εκπαιδευτικών μεθόδων. 4. Ο τρόπος λειτουργίας του συλλόγου διδασκόντων, οι ειδικότερες αρμοδιότητές του και τα ειδικά θέματα, στη συζήτηση των οποίων παρίστανται εκπρόσωποι των μαθητών, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων»

Μεταγενεστέρως, ήτοι δια του Προεδρικού Διατάγματος 320/1993 «Αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση» προβλέφθηκε ρητώς το έργο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας (Άρθρο 2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ) ως εξής: «1. Στο πλαίσιο των γενικών σκοπών της εκπαίδευσης και των ειδικών σκοπών των διδασκομένων μαθημάτων σε κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης, **ο σύλλογος των διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας σε συνεργασία με τους οικείους Σχολικούς Συμβούλους προγραμματίζει στην αρχή κάθε σχολικού έτους τις διδακτικές και τις ευρύτερες εκπαιδευτικές δραστηριότητές της.** 2. Στο τέλος του διδακτικού έτους το εκπαιδευτικό έργο κάθε σχολικής μονάδας αξιολογείται από το σύλλογο των διδασκόντων - αφού λάβει υπόψη του και τη σχετική γνώμη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων - **προκειμένου να επισημανθούν αδυναμίες και να βελτιωθεί ο προγραμματισμός του επόμενου έτους.** Σχετική έκθεση υποβάλλεται από το Διευθυντή του σχολείου στο Γραφείο των Σχολικών Συμβούλων και στον οικείο Προϊστάμενο Διεύθυνσης ή Γραφείου Εκπαίδευσης»

Περαιτέρω η οργάνωση και η λειτουργία των συλλόγων διδασκόντων καθώς και οι αρμοδιότητες τους προβλέπονται στην Υπουργική απόφαση ΥΑ Φ.353.1/324/105657/Δ1 ΦΕΚ Β 1340 2002 «Αρμοδιότητα προϊσταμένων, διευθυντών, υποδ/ντών σχολ.μονάδων και ΣΕΚ». Συγκεκριμένα στο άρθρο 37 (Σύνθεση και λειτουργία του Συλλόγου των Διδασκόντων (Σ.Δ.)) της ως άνω αποφάσεως προβλέπεται: «1. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων (Σ.Δ.) είναι συλλογικό όργανο του σχολείου και αποτελείται από τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σ' αυτό με οποιαδήποτε σχέση εργασίας. Έργο του είναι η χάραξη κατευθύνσεων για την καλύτερη λειτουργία του σχολείου, για την οποία είναι υπεύθυνος. Οι αποφάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων κινούνται πάντοτε στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής νομοθεσίας. 2. Πρόεδρος του Συλλόγου των Διδασκόντων είναι ο Διευθυντής του σχολείου ή ο νόμιμος αναπληρωτής του. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει θέση Υποδιευθυντή και δεν έχει ορισθεί νόμιμος αναπληρωτής του Διευθυντή, όταν αυτός απουσιάζει, προεδρεύει στο Σύλλογο Διδασκόντων ο ανώτερος στο βαθμό εκπαιδευτικός και επί ισόβαθμων εκείνος που έχει τον περισσότερο χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό. 3. Ειδικότερα ο Σύλλογος των Διδασκόντων συνεδριάζει τακτικά ή έκτακτα ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του και η συμμετοχή του διδακτικού προσωπικού στις συνεδριάσεις του είναι υποχρεωτική. Απουσία μέλους από τις συνεδριάσεις πρέπει να είναι απόλυτα δικαιολογημένη. 4. Τακτικές συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων γίνονται ύστερα από πρόσκληση του προέδρου: α) Πριν από την έναρξη των μαθημάτων του διδακτικού έτους. β) Στο τέλος κάθε τριμήνου ή τετραμήνου. γ) Κατά την ημέρα έκδοσης των αποτελεσμάτων των προαγωγικών, απολυτηρίων, ή πτυχιακών εξετάσεων και δ) Στο τελευταίο δεκαήμερο του διδακτικού έτους. 6. Δε συγκαλείται συνεδρίαση του συλλόγου, αν το θέμα ή τα θέματα που προτείνονται για συζήτηση ανήκουν, σύμφωνα με το νόμο, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Διευθυντή ή άλλου σχολικού φορέα ή όταν δεν είναι

σύννομα. 7. Ο Σύλλογος Διδασκόντων συνεδριάζει πάντοτε εκτός ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων. 8. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, με την επιφύλαξη της περίπτωσης β της παραγράφου 5, και το χρόνο πραγματοποίησης της συνεδρίασης ορίζει ο Διευθυντής του σχολείου ή εκείνα τα μέλη του Συλλόγου που ζήτησαν τη σύγκληση του οργάνου σε έκτακτη συνεδρίαση. Εισηγήση επί των θεμάτων κάνει ο Διευθυντής ή άλλος εκπαιδευτικός ο οποίος ορίζεται από το Διευθυντή. 15. Οι αποφάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων λαμβάνονται πάντοτε μέσα στα όρια της αρμοδιότητάς του, είναι δεσμευτικές για όλους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και υλοποιούνται με ευθύνη του Διευθυντή του σχολείου. Καταχωρούνται στο βιβλίο πράξεων του Συλλόγου και υπογράφονται υποχρεωτικά από τον πρόεδρο, το γραμματέα και τα παρόντα μέλη. Στην ίδια πράξη καταχωρούνται και οι απόψεις της μειοψηφίας, αν ζητηθεί. Ζητήματα τα οποία ρυθμίζονται από την υφιστάμενη εκπαιδευτική νομοθεσία δεν είναι επιτρεπτό να γίνονται θέματα συνεδρίασης του Συλλόγου των Διδασκόντων και ούτε να λαμβάνονται αποφάσεις αντίθετες με τις ρυθμίσεις αυτές».

Αναφορικά με το έργο του Συλλόγου Διδασκόντων το άρθρο 38 (Έργο του Συλλόγου των Διδασκόντων) της ίδιας ως άνω απόφασεως προβλέπει: «1. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας έχει την ευθύνη να υλοποιεί τους σκοπούς και τους στόχους της εκπαίδευσης με συγκεκριμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Στο έργο του σχολείου περιλαμβάνονται τρεις κυρίως εκπαιδευτικοί σκοποί α) Η καλλιέργεια και ανάπτυξη των γνωστικών και των νοητικών ικανοτήτων των μαθητών. β) Η συναισθηματική καλλιέργεια για την αποδοχή αρχών που θα στηρίξουν τις αξίες τους και θα επηρεάσουν τη συμπεριφορά τους, ώστε να διαμορφώσουν θετική στάση για τη ζωή και την κοινωνία. γ) Η καλλιέργεια και διεύρυνση των ψυχοκινητικών ικανοτήτων του μαθητή για την απόκτηση δεξιοτήτων και την ομαλή ένταξή του στην κοινωνία. 2. Για την πραγματοποίηση των παραπάνω σκοπών ο Σύλλογος των Διδασκόντων πρέπει: **α) Να προγραμματίζει και να οργανώνει το έργο του, να το παρακολουθεί και, τέλος, να το αξιολογεί** β) Να εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις, ώστε τα μέλη του να επιμορφώνονται διαρκώς, να ανανεώνουν τις γνώσεις τους στον επιστημονικό τομέα και στις επιστήμες της αγωγής (ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση), για να είναι πιο αποτελεσματικοί στο έργο τους. γ) Να παρεμβαίνει σε περιπτώσεις φαινομένων σχολικής αποτυχίας και διαρροής των μαθητών, εφαρμόζοντας κατάλληλα αντισταθμιστικά εκπαιδευτικά προγράμματα για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. δ) Να ανανεώνει και να αξιοποιεί τα διατιθέμενα εποπτικά μέσα και τη σύγχρονη τεχνολογία στη διδακτική πράξη για την αποτελεσματικότερη άσκηση του εκπαιδευτικού έργου».

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 39 (Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Συλλόγου των Διδασκόντων) της ίδιας ως άνω Υπουργικής Αποφάσεως προβλέπεται: «Α. Γενικά: 1. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων σε τακτική συνεδρίαση πριν από την έναρξη των μαθημάτων προγραμματίζει τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες για όλο το σχολικό έτος. α) Στον τομέα της επιμόρφωσης λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των μελών του και με βάση αυτές υποβάλλει πρόταση στο Σχολικό Σύμβουλο ή στο Διευθυντή Εκπαίδευσης ή στον Προϊστάμενο Γραφείου, κατά περίπτωση, προκειμένου να αντιμετωπισθούν με την ενδοσχολική επιμόρφωση. Ο Σύλλογος συνεκτιμά και τις αντίστοιχες προσπάθειες που έγιναν κατά τα προηγούμενα έτη. β) Σχετικά με την αναγκαιότητα των αντισταθμιστικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων λαμβάνει υπόψη τα δεδομένα της σχολικής επίδοσης

των μαθητών κατά το προηγούμενο διδακτικό έτος και **τα συμπεράσματα της αυτοαξιολόγησης του σχολείου** για το διάστημα αυτό. Συνεκτιμά, δηλαδή εάν εφαρμόστηκαν προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας, Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, ένταξης παλιννοστούντων ή άλλων εκπαιδευτικών καινοτομιών, σε ποιους μαθητές και με ποιο αποτέλεσμα. γ) Στον τομέα των μέσων, των πόρων και των προγραμμάτων εσωσχολικής ζωής λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του σχολείου. 2. Ο Σύλλογος Διδασκόντων παρακολουθεί και εφαρμόζει τον αρχικό προγραμματισμό και, εφόσον, χρειασθεί παρεμβαίνει διορθωτικά. 3. **Στο τέλος της σχολικής χρονιάς γίνεται η αυτοαξιολόγηση, κατά την οποία αξιολογείται ο βαθμός επίτευξης των στόχων που τέθηκαν κατά τον προγραμματισμό και η αποτελεσματικότητα των προγραμματισμένων ενεργειών. Η έκθεση αυτοαξιολόγησης, στην οποία περιλαμβάνονται και οι προτάσεις για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που έχουν διαπιστωθεί, υποβάλλεται μέσω του Διευθυντή του σχολείου στον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο και στον Προϊστάμενο Γραφείου. Όταν δεν υπάρχει Προϊστάμενος Γραφείου ή έκθεση υποβάλλεται στο Διευθυντή Εκπαίδευσης».**

Μεταγενεστέρως, σύμφωνα με το άρθρο 32 (Προγραμματισμός και αξιολόγηση της δράσης των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών) του 3848/2010 «Εκπαίδευση- δημόσια, ιδιωτική, ΤΕΕ, εκκλησιαστική- ΑΣΕΠ- Αξιολόγηση - μεταθέσεις-Γ.Γρ.Ερ.Τεχν» προβλέφθηκε: «1. **Κάθε σχολική μονάδα, μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, καταρτίζει πρόγραμμα δράσης με τους εκπαιδευτικούς στόχους για το σχολικό έτος που ξεκινά. 2. Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς η σχολική μονάδα συντάσσει έκθεση με την οποία αξιολογούνται:** α) η απόδοση της σχολικής μονάδας στο σύνολο της, β) η επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων που είχαν τεθεί στο πρόγραμμα δράσης και γ) οι επιτυχίες, οι αδυναμίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Με την ίδια έκθεση διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης για την επόμενη σχολική χρονιά. 3. Το πρόγραμμα δράσης και η έκθεση αξιολόγησης, **τα οποία καταρτίζονται με ευθύνη του διευθυντή της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με το σύλλογο διδασκόντων και τους σχολικούς συμβούλους,** γνωστοποιούνται στους μαθητές και στο σύλλογο γονέων, δημοσιεύονται στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες του σχολείου και της αρμόδιας διεύθυνσης εκπαίδευσης και υποβάλλονται στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.)».

Μόλις το έτος 2013 εξεδόθη η υπ' αριθμόν 30972/Γ1 (ΦΕΚ Β' 614/15/03/2013) Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας - Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης» σύμφωνα με το άρθρο 2 (Πεδίο εφαρμογής) της οποίας προβλέφθηκε: «1. Οι σχολικές μονάδες όλων των τύπων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας (πεδίο εφαρμογής: άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του ν. 2986/2002 και άρθρο 32, παρ. 2 του ν. 3848/2010) **αξιολογούν κάθε έτος το εκπαιδευτικό τους έργο ως προς την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων. 2. Κάθε σχολική μονάδα μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, θέτει τους εκπαιδευτικούς στόχους, προγραμματίζει τις δραστηριότητες του σχολικού έτους και καταρτίζει ειδικά προγράμματα δράσης με σκοπό την αντιμετώπιση προβλημάτων και αδυναμιών και τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού της έργου. Στο άρθρο 4 (Μέθοδος/Διαδικασία Αξιολόγησης) της ίδιας ως άνω αποφάσεως ρητώς αναφέρεται :** «1. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου (ΑΕΕ) στη σχολική μονάδα γίνεται με τη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης. **Την ευθύνη εφαρμογής της διαδικασίας αξιολόγησης έχουν ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων του σχολείου. 2.**

Η διαδικασία της αξιολόγησης πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και συνδέεται με τον γενικότερο εκπαιδευτικό σχεδιασμό του σχολείου και την ανάπτυξη ειδικών σχεδίων δράσης με σκοπό τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου στους τομείς που επιλέγει κάθε σχολείο ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του....3. ....Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους η σχολική μονάδα καταρτίζει έκθεση αξιολόγησης **με ευθύνη του Διευθυντή της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων και τους Σχολικούς Συμβούλους**, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του σχολείου και υποβάλλεται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης μέσω του Δικτύου Πληροφόρησης της ΑΕΕ...». Σε εκτέλεση της ανωτέρω αποφάσεως εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 190089/Γ1/10.12.2013 εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, στην οποία προβλέφθηκε «...**Η εφαρμογή της ΑΕΕ στα σχολεία είναι υποχρεωτική και την ευθύνη της υλοποίησης έχουν οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων, με την επιστημονική /παιδαγωγική στήριξη των Σχ. Συμβούλων και τη διοικητική των Δ/ντών Διευθύνσεων... Η διαδικασία πραγματοποιείται από ομάδες εργασίας των εκπαιδευτικών με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων.** Οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν συνεργατικές πρακτικές, διερευνούν τα δεδομένα του σχολείου, αξιοποιούν το εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ (Τόμος III: «Μεθοδολογία και εργαλεία διερεύνησης») καθώς και υλικό από τις καλές πρακτικές των σχολείων που είναι αναρτημένα στο Παρατηρητήριο της ΑΕΕ... Η διαδικασία ολοκληρώνεται μέχρι τον Μάιο του 2014 με τη σύνταξη της Έκθεσης της Γενικής Εκτίμησης της εικόνας του σχολείου..... 2. Η έναρξη των διαδικασιών της ΑΕΕ στο σχολείο γίνεται με τον καθορισμό των ομάδων εργασίας και ολοκληρώνεται στο τέλος του σχολικού έτους με την έγκριση των αποτελεσμάτων σε τακτικές ή έκτακτες ολομέλειες του συλλόγου διδασκόντων, σύμφωνα με το Ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167/30-09-1985, τ. Α', Άρθρο 11, παρ. ΣΤ) και το Άρθρο 37 της με αριθμ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 (ΦΕΚ 1340, τ. Β') Υπ. Απόφασης. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας για τον προγραμματισμό, την οργάνωση και τον συντονισμό της διαδικασίας των ομάδων εργασίας, μπορεί να συνεδριάσει και σε ώρες που ο ίδιος θεωρεί κατάλληλες, **εκτός ωραρίου εργασίας**».

Στην εγκύκλιο του το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων επικαλείται την διάταξη του άρθρου 39 παρ. 15 της ΥΑ Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 η οποία μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων των διευθυντών σχολικών μονάδων προβλέπει τα εξής: «15. Όταν ο Σύλλογος για οποιονδήποτε λόγο αδυνατεί να αναθέσει στους εκπαιδευτικούς τη διδασκαλία μαθημάτων ή την κατανομή τάξεων και τμημάτων, την απόφαση παίρνει ο Διευθυντής σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο. Σε περίπτωση αδυναμίας να ανατεθούν εργασίες και τομείς ευθύνης, εντός του σχολείου, την απόφαση παίρνει ο Διευθυντής».

III. Συμπεράσματα.

Από την διατύπωση των παραπάνω άρθρων προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

(α) μοναδικό αρμόδιο όργανο για να συστήσει τις ομάδες έργου είναι και εξακολουθεί να είναι ο Σύλλογος Διδασκόντων, δεδομένου, ότι αυτό ρητώς προβλέπεται από την υπ' αριθμόν 190089/Γ1/10.12.2013 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων αλλά προκύπτει με απόλυτη σαφήνεια και από την διάταξη του άρθρου 38 της ΥΑ Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002, που αναθέτει αποκλειστικά και μόνο στον σύλλογο διδασκόντων την αξιολόγηση του έργου του και τον προγραμματισμό των δράσεων του. Εξάλλου, από το σύνολο της νομοθεσίας, που προεκτέθηκε προκύπτει, ότι ο Διευθυντής ουσιαστικά αποτελεί το

όργανο εκτέλεσης των αποφάσεων του Συλλόγου Διδασκόντων και όχι αποφασίζουν όργανο στην διαδικασία. Εξάλλου, η ίδια η διαδικασία αυτοαξιολόγησης, όπως εκτίθεται στον νόμο, στις υπουργικές αποφάσεις και τις εγκυκλίους του Υπουργείου συνιστά αποτέλεσμα συνεργασίας των εκπαιδευτικών και όχι μονομερών αποφάσεων των Διευθυντών των σχολείων.

(β) Η διάταξη του άρθρου 39 παρ. 15 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης, την οποία επικαλείται το Υπουργείο, προκειμένου να μεταφέρει την αρμοδιότητα των οργάνων (από το Σύλλογο στον Διευθυντή) αφενός είναι άσχετη με την διαδικασία της αξιολόγησης (αφού αναφέρεται σε κατανομή μαθημάτων και τάξεων και στην ανάθεση εργασιών εν γένει στον σχολείο) και αφετέρου έρχεται σε αντίθεση προς **ρητή ειδική διάταξη (το άρθρο 38 της ίδιας ως άνω αποφάσεως)** και συνεπεία αυτού δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στην υπό κρίση περίπτωση. «Η αρμοδιότητα που έχει ανατεθεί σε ορισμένο όργανο δεν μπορεί νόμιμα να ασκηθεί από άλλο όργανο, ακόμη και ανώτερο του αρμοδίου, εκτός και εάν υπάρχει ρητή αντίθετη διάταξη» **(Ε.Σπηλιωτόπουλου Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου σελ. 154 επ)**, πράγμα, που βεβαίως δεν συντρέχει στην επίμαχη περίπτωση. Σε περίπτωση δε παράνομης μεταβίβασης αρμοδιότητας, το όργανο, στο οποίο αυτή μεταβιβάστηκε δεν καθίσταται αρμόδιο και οι πράξεις του πάσχουν από ακυρότητα **(ΣτΕ 367/1993, 2179/1987)**. Είναι συνεπεία αυτού, παντελώς εσφαλμένη η εγκύκλιος του Υπουργείου, δια της οποίας επιχειρεί να εξέλθει από το αδιέξοδο της μη σύστασης ομάδων έργου.

(γ) Για να μεταφερθεί συννόμως η αρμοδιότητα ενός οργάνου σε άλλο, μοναδική λύση θα ήταν η εκ μέρους του Υπουργείου νομοθέτηση και όχι βεβαίως η ανάθεση αρμοδιοτήτων μέσω εγκυκλίων, που ουδεμία ρυθμιστική δυνατότητα έχουν. Η μεταβίβαση αρμοδιότητας γίνεται νομίμως μόνο με έκδοση διοικητικής πράξεως, η οποία έχει κανονιστικό χαρακτήρα και αφορά κατηγορία υποθέσεων **(ΣτΕ 607/1971, 3467/1985, 250/1987)**

(δ) Μετά ταύτα, γεννάται το ερώτημα, ποιες είναι οι νομικές ενέργειες, στις οποίες μπορούν να προβούν οι εκπαιδευτικοί αλλά και η ΔΟΕ αναφορικά με την σύσταση των ομάδων έργου.

Σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 3528/2007 προβλέπεται «...2. Ο υπάλληλος οφείλει να υπακούει στις διαταγές των προϊσταμένων του. Όταν όμως εκτελεί διαταγή την οποία θεωρεί παράνομη, οφείλει πριν την εκτέλεση να αναφέρει εγγράφως την αντίθεση γνώμη του και να εκτελέσει την διαταγή, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Η διαταγή δεν προσκάται νομιμότητα εκ του ότι ο υπάλληλος οφείλει να υπακούσει σε αυτή. 3. Αν η διαταγή είναι προδήλως αντισυνταγματική ή παράνομη, ο υπάλληλος οφείλει να μην την εκτελέσει και να το αναφέρει χωρίς αναβολή. Όταν σε διαταγή η οποία προδήλως αντίκειται σε διατάξεις νόμων ή κανονιστικών πράξεων διατυπώνονται επείγοντες και εξαιρετικοί λόγοι γενικότερου συμφέροντος ή όταν ύστερα από άρνηση υπακοής σε πρώτη διαταγή, που προδήλως αντίκειται σε τέτοιες διατάξεις διατυπώνονται επείγοντες και εξαιρετικοί λόγοι γενικότερου συμφέροντος ή όταν ύστερα από άρνηση υπακοής σε πρώτη διαταγή που προδήλως αντίκειται σε τέτοιες διατάξεις ακολουθήσει δεύτερη διαταγή, που εκθέτει επείγοντες και εξαιρετικούς λόγους γενικότερου συμφέροντος ο υπάλληλος οφείλει να εκτελέσει την διαταγή και να αναφέρει συγχρόνως στην προϊστάμενη αρχή εκείνου, που τον διέταξε... Εάν εκείνος, που διέταξε είναι ο Υπουργός, η αναφορά υποβάλλεται στον Πρωθυπουργό».

Το πρώτο ζήτημα, το οποίο πρέπει να απαντηθεί είναι εάν η συγκρότηση των ομάδων έργου με απόφαση των διευθυντών είναι ενέργεια παράνομη ή

προδήλως παράνομη ή αντισυνταγματική, καθώς σε κάθε μια από τις περιπτώσεις αυτές διαφοροποιείται η αντίδραση των υπαλλήλων, που λαμβάνουν μια τέτοια εντολή. Με δεδομένο, ότι η εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας προβαίνει σε ερμηνεία διατάξεων νόμου, φρονώ, ότι οι ενέργειες της διοικήσεως θα πρέπει να θεωρηθούν παράνομες, με αποτέλεσμα οι υπάλληλοι να πρέπει να τις εκτελέσουν, αναφέροντας παράλληλα τους λόγους, για την οποία τις θεωρούν παράνομες.

Αναφορικά με τον παράνομο χαρακτήρα των ενεργειών, που επιβάλλονται μέσω της ανωτέρω εγκυκλίου, οι ενέργειες, οι οποίες μπορούν να γίνουν είναι οι εξής ανά επίπεδο:

(Α) Κατ' αρχήν η ΔΟΕ δύναται να προβεί στην προσβολή μέσω αιτήσεως ακυρώσεως της ως άνω εγκυκλίου, επικαλούμενη το γεγονός, ότι αυτή στερείται παντελώς νομίμου ερείσματος και έρχεται σε ευθεία αντίθεση προς την κείμενη νομοθεσία. Φρονώ δε, ότι επιβάλλεται η αποστολή μιας εμπειριστατωμένης αναφοράς προς τον Υπουργό με κοινοποίηση στον Πρωθυπουργό, προκειμένου να υπογραμμιστεί αφενός η αντίθεση μας αλλά και σε κάθε περίπτωση να τεκμηριωθεί η παρανομία των ενεργειών της διοικήσεως, παρέχοντας έτσι έρεισμα και στήριξη στους εκπαιδευτικούς.

(Β) Οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων, που καλούνται να εκτελέσουν μια παράνομη εντολή, οφείλουν να αναφέρουν την αντίθεση τους στην παράνομη τούτη εντολή. Πρέπει δε να καταστεί σαφές, ότι η εκτέλεση παρανόμων εντολών εκ μέρους τους χωρίς δήλωση της αντίθεσης τους δεν τους απαλλάσσει από (προσωπικές και υπηρεσιακές) ευθύνες.

(Γ) Οι εκπαιδευτικοί, που θα οριστούν στις ομάδες έργου, δικαιούνται: **(α)** να αναφέρουν την αντίθεση τους στην ως άνω παράνομη σύσταση των ομάδων έργου είτε ατομικά είτε με πρακτικά του συλλόγου διδασκόντων **(β)** να αρνηθούν να παρέχουν έργο εκτός του ωραρίου εργασίας τους. Σε κάθε περίπτωση, είναι εξαιρετικά αμφίβολη η δυνατότητα ολοκλήρωσης των πολύπλοκων διαδικασιών της αυτοαξιολόγησης, με ομάδες έργου, που θα λειτουργούν εντός ωραρίου, πράγμα, που στην πράξη αποδυναμώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του Υπουργείου.

(Δ) Τέλος, πρέπει να καταστεί σαφές, ότι κάθε παράνομη ενέργεια, που γίνεται στα πλαίσια μιας συνολικής διαδικασίας, οδηγεί σε ακυρότητα αυτής συνολικά. Συνεπώς, η παράνομη συγκρότηση ομάδων έργου, αποτελεί νομικό έρεισμα για την ακύρωση του συνόλου των διαδικασιών, που στηρίζονται σε αυτήν.

Παραμένω στην διάθεση σας για κάθε διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Μαρία Μαγδαληνή Τσίπρα
Νομική Σύμβουλος ΔΟΕ